

Základní škola a Mateřská škola Polnička, Polnička 147,
591 01 Žďár nad Sázavou

Preventivní program

2018 / 2019

Vypracovala: Mgr. Romana Chlubnová

Obsah:

1. Úvod
2. Charakteristika školy
 - 2.1 Dokumenty
3. Cíle Preventivního programu
 - 3.1 Hlavní cíle
4. Koordinace preventivních aktivit na škole
 - 4.1 Poradenské služby
5. Analýza současného stavu
 - 5.1 Co se nám daří – co nás těší
 - 5.2 Dílčí cíle
6. Vzdělávání pedagogů
7. Aktivity v oblasti prevence pro žáky
 - 7.1 Ve výuce
 - 7.2 Průřezová témata
9. Jednorázové tematické aktivity pro žáky
10. Specifické a dlouhodobé aktivity pro žáky
11. Aktivity pro rodiče
 - 11.1 Kontakty a užitečné odkazy
12. Mimoškolní aktivity
13. Závěr

1. Úvod

Výchova a vzdělávání dnešních dětí je složitý proces, ovlivněný řadou společenských faktorů. Ty mohou výrazně působit na vznik rizikového chování projevující se jak zneužíváním alkoholu, cigaret i dalších návykových látek, tak formou nežádoucího sociálního chování (šikana, rasismus, xenofobie, vandalismus atd.). S rozvojem moderních komunikačních technologií (mobilní telefony, internet - zejména různé sociální sítě) se objevují nové, ještě mnohem záluďnější formy ubližování, např. kyberšikana.

Naše škola připravila a realizuje komplexní, dlouhodobý program prevence rizikového chování žáků a snaží se do něj zahrnout další spolupracující složky i rodiče.

Program je zaměřen na všechny věkové kategorie žáků, zvláště pak na věk 12 až 15 let, tedy nejohroženější skupinu.

Vycházíme z předchozích preventivních aktivit, které byly na škole úspěšně realizovány a z jejich hodnocení učitelů i z reakcí našich žáků a jejich rodičů.

2. Charakteristika školy

Základní škola a Mateřská škola Polnička je plně organizovanou školou. Ve školním roce 2018-2019 navštěvuje ZŠ 127 žáků ve 7 třídách ZŠ a 2 třídách MŠ, která je umístěna ve oddělených prostorách. Do školy dojíždí řada dětí i z okolních obcí, spádově z Račina, Škrdlovic a Světnova, rovněž z Karlova, Cikháje, Velké Losenice, Stržanova a Žďáru nad Sázavou. Velmi nás těší zájem a důvěra rodičů. Žáci pracují v kmenových třídách a odborných učebnách výpočetní techniky, pracovní přírodopisu, fyziky a chemie, zeměpisu a dějepisu, ve cvičné kuchyni, keramické dílně a knihovně. Ke sportovnímu vyžití a výuce slouží sokolovna, školní a fotbalové hřiště, stůl na stolní tenis. Svůj volný čas mohou děti aktivně trávit venku při míčových hrách na hřišti, na průlezkách, či ve venkovním altánu. Po vyučování mohou děti z 1. stupně navštěvovat školní družinu. Obědy poskytuje školní kuchyně s jídelnou, kde je pro děti zajištěn i celodenní pitný režim.

2.1 Pro vypracování Minimálního preventivního programu byly využity následující závazné dokumenty:

- Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT na období 2009–2012
- Národní strategie protidrogové politiky na období 2010–2018
- Metodické doporučení k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, MŠMT č.j.: 20 006/2007-51-4
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci šikany mezi žáky škol a školských zařízení č.j. : 24 246/2008-6
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č.j. 21291/2010-28
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č.j.21149/2016

- Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č.j.: 14 423/99-22
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č.j.: 10 194/2002-14
- Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školských zařízeních

3. Cíle Preventivního programu

Cílem primární prevence je zvýšit odolnost dětí a mládeže vůči sociálně patologickým jevům. Cílem našeho programu je realizace dlouhodobého, komplexního programu, do něhož bude zahrnuto vše důležité, co je v současné škole k dispozici a vše, co již bylo s úspěchem vyzkoušeno. Důraz klademe na informovanost žáků v hodinách výchovy ke zdraví, občanské výchovy, chemie, přírodopisu, českého jazyka a dalších předmětů. Snažíme se do realizace programu zapojit maximální počet pedagogů ve vyučování i na neformální bázi při komunikaci se žáky.

Při realizaci tohoto programu chceme žáky vést k sebevědomí, správnému sebehodnocení, stanovení si reálných cílů v životě, k poznání sebe sama, k zvládnutí stresů, k dovednostem řešit své problémy bez pomoci léků a jiných návykových látek (ve spolupráci s rodiči a dalšími dospělými). K tomuto cíli využíváme různých metod aktivního sociálního učení, individuálního přístupu k žákům apod. Za důležitou též považujeme motivaci rodičů a jejich spolupráci v rámci tohoto programu.

3.1 Hlavní cíle našeho programu jsou:

- vést žáky ke správnému sebehodnocení, stanovení si reálných cílů v životě, poznání sebe sama, zvládnutí stresů, k dovednostem řešit své problémy bez pomoci návykových látek a tím tak zvýšit jejich sebevědomí a odolnost vůči sociálně patologickým jevům (poskytování informací, podpůrné programy)
- reagovat na aktuální stav prevence rizikového chování (dříve sociálně patologických jevů)
- včas zjistit všechny projevy fyzického a psychického násilí mezi žáky a neprodleně se zabývat jejich řešením
- spolupracovat s rodiči žáků
- vytvářet podmínky pro příznivé pracovní klima a zdravý pracovní režim žáků a učitelů
- optimalizovat vztahy mezi žáky, učiteli a ostatními zaměstnanci školy
- pravidelně informovat pedagogy o všech problémech, které se vyskytnou u žáků školy
- zajistit odborné vzdělávání všech pedagogů v oblasti primární prevence
- vytvořit důvěryhodné poradenské služby pro učitele, rodiče a žáky, spolupracovat se všemi institucemi a organizacemi v oblasti prevence

4. Koordinace preventivních aktivit ve škole

Za sestavení, realizaci a koordinaci Preventivního programu na škole odpovídá metodik prevence Mgr. Romana Chlubnová. Spolupracuje s, výchovnou poradkyní, s třídními i ostatními učiteli, s obvodním i krajským metodikem prevence, Pedagogicko-psychologickou poradnou Žďár nad Sázavou, Městským úřadem (zejména se sociálním odborem – oddělením sociálně právní ochrany dětí, oddělení sociální prevence) a dalšími institucemi a organizacemi (Městská policie, Policie České republiky). Na škole funguje poradenské pracoviště, členové spolupracují s odborníky (školní psycholog, speciální pedagog, sociální pedagog). Poskytování poradenských služeb v rámci PP sleduje následující cíle:

- vytvořit základnu pro primární prevenci školní neúspěšnosti a sociálně patologických jevů
- vytvořit zázemí pro vytváření a realizaci preventivních programů školy
- koncepce kariérového poradenství
- zlepšovat podmínky pro integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a nadaných žáků
- podporovat pozitivní sociální klima školy
- prohloubit včasnou intervenci při vzniku problémů u žáků a třídních kolektivů
- poskytovat metodickou podporu učitelům
- prohloubit a zlepšit spolupráci mezi školou a rodiči
- integrovat poradenské služby poskytované školou se službami specializovaných poradenských pracovišť

4.1 Poradenské služby zajišťují tyto pracovníci školy:

- Bc. Markéta Bednářová, výchovný poradce, vychovnyporadce@zspolnicka.cz, tel. 723 857 543
- Mgr. Romana Chlubnová, školní metodik prevence, reditelstvi@zspolnicka.cz, tel. 566 625 768
- Mgr. Stanislava Tomková, zástupkyně ředitelky, tel. 566 625 768, tomkova@zspolnicka.cz

Externí spolupracovníci:

- PhDr. Jindra Bajerová, výchovný a kariérový poradce, tel. 566 503 981, jindra.bajerova@seznam.cz
- PhDr. Zdeněk Kulhánek, psycholog, tel. 608 529 851, druwyd@centrum.cz

Úřední hodiny jsou uvedené na webových stránkách školy. (Standardní činnosti jednotlivých členů formuluje Vyhláška MŠMT č. 72 o poskytování poradenských služeb ve školách)

Poradenské pracoviště rovněž svolává v případě potřeby výchovnou komisi (např. při řešení záškoláctví) a spolupracuje s OSPOD Žďár nad Sázavou, jmenovitě s kurátorkami pro mládež

Bc. Denisou Bencovou a Mgr. Petrou Štohanzlovou.

5. Analýza současného stavu

Analýza problematiky rizikového chování žáků školy je důležitá pro zjištění současného stavu, odкрыtí příčin a vytýčení cílů prevence. Ke zjištění současného stavu byly využity dotazníky pro žáky se zaměřením na zneužívání drog a nebezpečí závislostí, SWOT analýzy jednotlivých tříd. Byly zohledněny připomínky vzešlé ze setkání s třídními delegáty sdružení rodičů i průběžně při třídních schůzkách. Vycházíme z průběžných hodnocení všech akcí pořádaných v rámci primární prevence.

5.1 Co se nám daří – co nás těší

Dle realizovaných dotazníků lze usoudit, že většina žáků má negativní postoj ke drogám a nemá s nimi osobní zkušenosti. Vyjadřují pocit, že mají ze školy dostatek informací.

K všeobecné spokojenosti vedení školy, učitelů, žáků i rodičů se uskutečňují pravidelně na začátku září tzv. Harmonizační dny nově vzniklé 6. třídy, které pomáhají překonat počáteční adaptační obtíže a umožňují vzájemné seznámení se. Důležité je společné nastavení pravidel třídy, která jsou nezbytná pro další život třídního kolektivu. Organizaci této akce se věnují výchovná poradkyně a metodička prevence. V návaznosti na ni procházejí žáci ještě následným preventivním programem Dobrá třída. Dle požadavků jednotlivých třídních učitelů jsou ve třídách dle potřeby zařazeny preventivní programy. Zvolení témat diskutuje metodička prevence s třídními učiteli, kteří mají možnost určit si téma dle situace ve své třídě. Zvolené téma lze operativně během roku změnit. Na realizaci programů se podílí třídní učitelé a poradenská pracovníci školy. Ke spolupráci zveme rovněž externisty. V letošním roce požádáme spolek SRPDŠ o finanční příspěvek 10 000 Kč na programy prevence i další akce, např. školní projekty

Těší nás důvěra rodičů v naše služby, kterou potvrzují i podepsáním informovaného souhlasu. Důležitá je i spolupráce s vedením školy a vzájemná informovanost. Rodiče mohou využívat webové stránky školy. Získávají zde informace i od jednotlivých poradenských pracovníků i nabídku na zajímavé odkazy na internetu. (např. web odrogach.cz, drogy-info.cz, poradenskepracoviste.cz atd.) V přízemí školy je k dispozici i schránka důvěry. Škola má fungující vztahy a dobrou spolupráci s mimoškolními institucemi zabývajícími se patologickými jevy.

5.2 Z této analýzy pro nás vyplývají tyto nejdůležitější závěry a dílčí cíle:

Pokračovat ve všech aktivitách, které se nám osvědčily a dobře fungují. Kvalitněji a účelněji využívat metod osobnostní a sociální výchovy a práce s žáky v třídnických hodinách, což by se odrazilo ve zlepšení vztahů mezi nimi, vytvoření pozitivního vztahu mezi učitelem, žáky i ostatními zaměstnanci školy a následně pozitivně ovlivnilo klima v celé škole. Klást důraz na práci s prožitkem, nejen poučovat, zastrašovat. Tyto metody nejsou účinné a mají buď nulový či krátkodobý efekt. V této oblasti jsou třídním učitelům poskytnuty informace z

teorie práce se třídou, třídní dynamiky, klimatu třídy, odměňování a trestů. Zvýšit působení na žáky v oblasti škodlivosti kouření. Dále spolupracovat s rodiči, podporovat jejich účast na školním životě. Třídní učitelé seznámí rodiče se školní preventivní strategií a obsahem preventivního programu na schůzkách v listopadu a vyzvou je k návrhům na možnosti spolupráce, například formou přípravy společných besed na témata z oblasti rizikového chování dle jejich zájmu.

6. Vzdělávání pedagogů v oblasti prevence

Další vzdělávání pedagogů i v oblasti prevence je plánováno formou individuálních seminářů i školení pro sborovnu v rámci Šablon II. Škola odebírá časopis Třídní učitel, Učitelské noviny, Školství a Bulletin společnosti Společně k bezpečí. Vše je k dispozici ve sborovně školy. Rodiče mohou získat informace na webových stránkách školy www.zspolnicka.cz v části Poradenství a prevence. Během školního roku se poradenští pracovníci školy účastní setkání v PPP Žďár nad Sázavou.

7. Aktivity v oblasti prevence pro žáky

7.1 Ve výuce

Oblast prevence je součástí Školního vzdělávacího programu Škola plná pohody, jehož naplňování je závazné pro všechny pedagogy. Strategie ŠVP zahrnuje oblast prevence rizikového chování v těchto bodech: Vést žáky k všestranné a účinné komunikaci. Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat úspěchy vlastní i druhých. Připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti. Vytvářet u žáka potřebu projevovat pozitivní city v chování a jednání k lidem, prostředí i k přírodě. Učit žáky rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví. Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám. Strategie ŠVP vede k naplňování klíčových kompetencí, které mají žákům pomáhat při získávání základu všeobecného vzdělání. Jejich úroveň získaná na základní škole není konečná, ale tvoří základ pro další celoživotní učení a orientaci v praktickém životě.

S oblastí prevence částečně souvisí všechny klíčové kompetence:

Kompetence k učení – rozvíjí individualitu žáka a jeho sebehodnocení

Kompetence k řešení problému – posiluje správné postoje při zvládání problémů, využití různých informačních zdrojů

Kompetence komunikativní – pro osvojení pravidel dobré komunikace je vytvářen prostor při problémovém vyučování, v komunikačních kruzích, při práci na projektech

Kompetence sociální a personální – jsou získávány formami sociálního učení, zapojením žáků do činnosti školního parlamentu, školní samosprávy ve třídách, při skupinovém vyučování.

Kompetence občanské – jsou rozvíjeny učebními metodami, jenž umožňují sebezpoznání, seznamování žáků s jejich právy a povinnostmi, pochopení nutnosti vzájemného respektu.

Kompetence pracovní – jsou osvojovány formou projektů, skupinové i individuální práce.

7.2 Průřezová témata v ŠVP reprezentují okruhy aktuálních problémů současného světa. Procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují jejich propojení.

8. Jednorázové tematické aktivity pro žáky

- Patronát žáků 9. třídy nad žáky 1. třídy – začátek září, průběžně celý školní rok
- Den jazyků
- Halloween žáci 9. třídy pro 1. stupeň
- Vánoční jarmark
- Karneval
- Mikulášská nadílka – připravují žáci 9. tříd pro 1. stupeň
- Lyžařské závody pro 1. stupeň (odpoledne s účastí rodičů)
- Lyžařský kurz pro 7. třídy
- Projektové dny – průběžně, Den Země pro všechny třídy
- Přednášky a praktické nácvičky 1.pomoci pro 8. ročník (2. pololetí)
- Slavnostní zápis do 1.tříd
- Slavnostní rozloučení s žáky 9. tříd za účasti prvňáčků

9. Specifické a dlouhodobé aktivity primární prevence

Harmonizační dny pro žáky nově vzniklé 6. třídy v prvním týdnu v září, dvoudenní akce, organizačně zajišťuje výchovná poradkyně a metodička prevence, účastní se vždy třídní učitel. Cílem je seznámení nových spolužáků navzájem i s třídním učitelem v neformálním prostředí a vytvoření pravidel třídy.

Preventivní program pro 6. třídu – Dobrá třída – navazující na Harmonizační dny – metodička prevence, výchovná poradkyně

Program školy proti šikanování

Postupy školy při výskytu patologických jevů – krizové plány

Vrstevníkové programy v třídách, kde bylo zaznamenáno nežádoucí chování

Spolupráce s centrem prevence Charita ZR (2. stupeň) a Portimo NMnM (1. stupeň) – navazující preventivní programy pro jednotlivé třídy.

Portimo:

1.-2. ročník - Co máme společného? – prevence rizikového chování v oblasti diskriminace, šikany 11/2018

3. -4. ročník – Jáňa s Léňou sami doma – prevence kriminality 11/2018

5. ročník - Kyberbezpečí – prevence v oblasti kyberšikany a závislostního chování 11/2018

Charita Žďár nad Sázavou:

6. ročník - Startujeme! – vytvoření pozitivní atmosféry ve třídě – 10/2018, Vítejte ve virtuální realitě – bezpečí na sociálních sítích 3/2019

7. ročník – Dvě strany mince - prevence užívání drog 11/2018 , Ďáblíci a andílci – rozdílnost chlapců a dívek, vzájemný respekt 3/2019

8. ročník - Můj život, můj svět – životní hodnoty ,respekt k individualitě empatie, tolerance – 11/2018, Láska je láska – partnerské vztahy – 3/2019

9. ročník – Finanční gramotnost – funkce peněz, osobní rozpočet, spoření, půjčky, úvěry, dluhy – 11/2018, Končím a začínám – očekávání v budoucím životě, rekapitulace – 6/2019

10. Aktivity v oblasti prevence pro rodiče

- Ve škole funguje spolek SRPDŠ, delegáti z jednotlivých tříd se pravidelně schází s ředitelkou školy (metodičkou prevence) a jsou informováni o činnostech školy.

- Rodiče jsou na třídních schůzkách seznámeni s řádem školy a preventivním programem.

- Sdružení rodičů přispívá na uhrazení části nákladů na preventivní programy či projekty.

- Rodiče mají možnost se na webových stránkách školy seznámit se všemi dokumenty týkajícími se primární prevence na naší škole.

- V rubrice Poradenství a prevence mají k dispozici odkazy na užitečné internetové adresy, kde se mohou dozvědět, jak řešit výchovné problémy. Mohou využít úředních hodin členů poradenského pracoviště, mají k dispozici jejich mailové adresy i telefonní čísla. Mohou zapůjčit odbornou literaturu, časopisy, získat osvětový materiál či kontakty na příslušné odborníky a poskytovatele služeb s ohledem na problematiku zvládnutí sociálně žádoucího chování u dětí.

11. Kontakty a užitečné odkazy pro rodiče z oblasti prevence

- Pedagogicko psychologická poradna Žďár nad Sázavou 566 662 387 www.ppp-zr.cz
- Městský úřad Žďár nad Sázavou OSPOD kurátorky pro mládež 566 688 332
- Nízkoprahová centra v regionu: SPEKTRUM 566 585 027
spektrum.prevence@kolping.cz
- PONORKA 566 523 975 ponorka.zdar@caritas.cz
- Centrum prevence oblastní charity ZR 777 755 658
- NADOSAH 566 550 128 nadosah.bystrice@caritas.cz
- EZOP 566 616 980 sdruzeninmnm.ezop@centrum.cz

- Linka bezpečí 116 111 nebo 800 155 555 www.linkabezpeci.cz, pomoc@linkabezpeci.cz, chat.linkabezpeci.cz
- Rodičovská linka 840 111 234
- Linka vzkaz domů 800 111 113
- Internet Helpline 800 155 555
- Národní linka pomoci AIDS 800 144 444
- www.anabell.cz - poruchy příjmu potravy
- www.aids-hiv.cz
- www.drogovaporadna.cz
- www.drogy-info.cz
- www.minimalizacesikany.cz
- www.poradenskecentrum.cz Co dělat, když...
- www.zivot-bez-zavislost.cz
- www.e-bezpeci.cz
- www.bezpecne-online.cz

12. Mimoškolní aktivity, zájmová činnost

Žákům je umožněno navštěvovat po vyučování tyto zájmové kroužky: Keramický, Příprava k přijímacím zkouškám z češtiny a matematiky, Sportovní, Pohybové hry, Konverzace s Kevinem (KK) – s rodilým mluvčím v Aj.

Dále spolupracujeme s místním spolkem FITNESS = ZDRAVÉ HNÍZDO, jehož lekce mohou navštěvovat děti z MŠ i ZŠ ještě před vyzvednutím rodiči.

13. Závěr

Předložený preventivní program je základem pro práci školy v oblasti rizikového chování v tomto školním roce. Vychází z předcházejících programů, které již byly na škole realizovány. Do programu chceme zainteresovat žáky, učitele, ostatní zaměstnance školy a také rodiče. Věříme, že při aktivním zapojení se nám podaří realizovat naše cíle. Na konci školního roku provedeme vyhodnocení programu i celkové situace na škole. Získané závěry budou podkladem pro aktualizaci aktivit v oblasti prevence rizikového chování pro další období. S výsledky budou seznámeni učitelé a stanou se součástí Výroční zprávy školy.

Mgr. Romana Chlubnová, metodik prevence rizikového chování

V Polničce 10.9.2018